

Берднік І. В., к.ю.н., доцент,
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій,
Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів

ІННОВАЦІЙНІСТЬ В ЮРИДИЧНІЙ ОСВІТІ (на прикладі кримінально-правових дисциплін)

Вища освіта є наріжним каменем у процесі економічних, політичних та соціальних змін, які відбуваються в суспільстві сьогодні. Система вищої освіти у цілому та юридична освіта зокрема є великим споживачем інтелектуальних сил, які постачають не лише кадри, але й забезпечують формування професійного й соціального світогляду еліти наступних поколінь.

Процес становлення нової державності України, розширення повноважень різних гілок влади та активізація нормотворчої діяльності, фундаментальне оновлення законодавства, судова реформа, створення та розвиток ринкової економіки та необхідність захисту вітчизняного підприємництва, боротьба зі злочинністю потребують кваліфікованого юридичного забезпечення.

Сьогодні відбуваються явні зміни соціального значення галузі правознавство. Однак, заходи по модернізації юридичної сфери фактично обмежуються законотворчою діяльністю та перелаштуванням юридичної практики. При цьому явно недостатньо враховується, що ефективність кроків, які робляться як у правовій сфері, так і в масштабах всього суспільства, безпосередньо залежить від якості юридичної освіти, рівня професійної підготовленості фахівців.

Очевидно, що попит на фахівців у галузі кримінального права та процесу вимагає не лише збільшення їх кількісного складу, але й нового якісного. Важливою метою навчання є підготовка та формування юристів, здатних кваліфіковано вирішувати правові проблеми в галузях права, які інтенсивно розвиваються.

Традиційна підготовка спеціалістів-правознавців переважно була налаштована на правоохоронні органи, водночас сучасна ситуація в країні показує, що рівень професійної спроможності випускників юридичних вищих навчальних закладів не є бездоганим. Останнім часом відбувається оновлення кадрового складу органів влади, правоохоронних органів, органів прокуратури, суду. При цьому об'єктивний процес формування в Україні нової правової системи обумовлює гостру потребу у підготовці (перепідготовці) фахівців у галузі кримінального права та процесу на фундаментальній юридичній основі з урахуванням як традиційного, так й інноваційного досвіду.

Думка, що основною метою професійної освіти є підготовка кваліфікованого спеціаліста, здатного до ефективної професійної роботи за

спеціальністю та конкурентного на ринку праці [1, с. 382] актуальна, у тому числі, і для юристів.

Досвід використання у науково-педагогічній та педагогічній практиці різних галузей освіти інноваційних методів свідчить про наступні їх переваги: вони дозволяють навчити студентів активним способам отримання нових знань; дають можливість оволодіти більш високим рівнем особистої соціальної активності; створюють такі умови у навчанні, за яких студенти не можуть не навчитися; стимулюють творчі здібності студентів; допомагають наблизити навчання до практики повсякденного життя, формують не лише знання, вміння, навички з навчальної дисципліни, а й активну життєву позицію [2, с. 13; 3, с. 56; 4, с. 23]. Отже, враховуючи вищевикладене, слід зазначити, що при оптимізації викладання та вивчення кримінально-правових дисциплін особливої уваги заслуговують активні методи навчання, які можна класифікувати наступним чином: заняття-змагання (вікторини, конкурси, семінари-аукціони, практичні заняття типу КВК і брейн-ринги); заняття огляду знань (практикуми-заліки, консультації, заняття взаємного навчання, студент у ролі викладача на семінарському занятті); ділові (моделюючі) ігри (імітація фахової діяльності, виконання ролей за сценарієм; лекції-візуалізації; лекції із заздалегідь запланованими помилками. Зазначені методи та їх види не є вичерпними. Їх можна доповнити, наприклад аналізом конкретних ситуацій (case-study) – метод активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, який характеризується наступними ознаками: наявність конкретної ситуації; розробка групою (підгрупами чи індивідуально) варіантів рішення ситуації; публічний захист розроблених варіантів вирішення ситуації з наступним опануванням; підведення підсумків та оцінка результатів занять.

Реалії сьогодення вимагають, щоб основою освіти, у тому числі й юридичної, стали не стільки навчальні дисципліни, скільки способи мислення та діяльність. Необхідно не лише випустити дипломованого спеціаліста, який отримав підготовку високого рівня, але й включити його ще на стадії навчання у розробку нових технологій, адаптувати до умов конкретного професійного середовища, зробити його провідником нових рішень, який успішно виконує свої функції. Тому комп'ютерні та інші технології, Інтернет, електронні ресурси, модульні системи навчання є не джерелами, а засобами отримання та творчої, самостійної обробки інформації, яка у подальшому перетворюється у знання, що можуть стати у нагоді у професійній практичній діяльності.

Підводячи підсумок, слід зазначити, що необхідність оптимізації освітнього процесу викликана законодавчими вимогами, однак рушійною силою у цьому випадку виступає виключно науково-педагогічний працівник вищого навчального закладу, який пропагує, розробляє, впроваджує інноваційні методи викладання. «Креативний викладач експериментує, щоб створити ефективну методику навчання, коригує її,

вдосконалює, пропонує нові методи. Основна умова такої діяльності – інноваційний потенціал викладача» [5, с. 48].

Література

1. Жуков Г. Н. Основы общей профессиональной педагогики: Учебное пособие / Г. Н. Жуков. – М.: Гардарики, 2005. – 365 с.
2. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник / А. І. Кузьмінський. – К.: Знання, 2005. – 486 с.
3. Богданова І. М. Педагогічна інноватика: навч. посіб. / І. М. Богданова. – О.: ТЕС, 2000. – 476 с.
4. Юрович В. Нестандартні уроки як засіб підвищення ефективності навчання в курсі «Я і Україна» / В. Юрович // Початкова школа. – 2006. – № 6. – С. 23-26.
5. Кочубей А. В. Інноваційні методи викладання гуманітарних дисциплін у вищих технічних навчальних закладах / А. В. Кочубей // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: зб. наук. пр. / Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету, 2013. – Вип. 7 (50). – Р., 2013. – С. 45-48.

УДК (340.115.7)

Козаченко О. В., д.ю.н., професор,
Мусиченко О. М., викладач,
Миколаївський інститут права Національного університету
«Одеська юридична академія», м. Миколаїв

ПЕРСПЕКТИВНІ ІННОВАЦІЙНІ ПРОЕКТИ У ЮРИДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Загальновідомо, що інноваційні проекти представляють собою такий план соціально-корисної діяльності, який пов'язаний з трансформуванням наукових досліджень і розробок у новий або покращений продукт чи процес, що має використання у практичній діяльності або є новим підходом до соціальних послуг, що надаються. В сучасних умовах реформування освіти в цілому, й вищої освіти зокрема, інноваційні проекти здебільшого орієнтовані на модернізацію матеріально-технічних умов отримання освіти, забезпечення можливостей щодо поєднання практичного застосування та визначених напрямків наукової діяльності. Представляється, що зазначені напрямки безпосередньо пов'язані з комерціалізацією результатів наукових досліджень, що в сучасних умовах ринкових відносин і обмеженістю бюджетного фінансування, є зрозумілим і обґрунтованим. Однак, на наш погляд, особливої уваги вимагає інший напрямок інноваційної діяльності, який орієнтований на використання у навчальному процесі таких результатів наукових досліджень, які повністю відповідають вимогам подальшої практичної діяльності випускників вишів України. В межах юридичної освіти до таких проектів слід віднести дослідження заходів кримінально-правового впливу.